

**Силабус
вибіркового компоненту ВК**

Лексикологія

Назва дисципліни:	Лексикологія
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4173
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра іноземних мов
Мова викладання:	українська, англійська (окремі компоненти)
Керівник курсу:	Птушка Анастасія Сергіївна, канд. філол. наук, доцент
Контактний телефон:	(057) 707-37-21
E-mail:	metodengl@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є ознайомлення студентів з базовими питаннями основних розділів курсу лексикології сучасної англійської мови, включаючи її предмет та завдання, словотвір, морфологічну та семантичну будову англійського слова, етимологічні засади англійської лексики, стилістичний та фразеологічний склад сучасної англійської лексичної системи, варіанти і діалекти англійської мови; надання емпіричного відчуття тісного взаємозв'язку між теоретичним матеріалом, що вивчається, та матеріалом для практичної семінарської та самостійної роботи.

Предмет: теоретичне обґрунтування структури, семантики та функціонування словникового складу сучасної англійської мови у всій сукупності його характеристик.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

поглиблення знань, одержаних у базових теоретичних курсах з лінгвістичних дисциплін у лексикологічному річизі; розвиток науково-дослідного аналітичного мислення у філологічних розвідках з приділенням особливої уваги основним цілям та завданням лексикології сучасної англійської мови у контексті вивчення мовних явищ; опанування понятійно-термінологічного апарату та використання знань з лексикології сучасної англійської мови при аналізуванні фактичного матеріалу з урахуванням мовних, лінгвокраїнознавчих та культурологічних знань.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:

для успішного оволодіння дисципліною студенти повинні оперувати знаннями, навичками та вміннями, отриманими у ході вивчення курсів: Українська мова (за професійним спрямуванням), Культура мовлення фахівця-філолога, Особливості професійного спілкування країн світу, Практичний курс англійської мови.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

Здатність до пошуку, опрацювання й аналізу інформації з різних джерел.

Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), що вивчаються(ється), описувати соціолінгвальну ситуацію.

Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови і мовлення і використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин
		очна
1	2	3
1	ПР Лексикологія - лінгвістична дисципліна. Її взаємозв'язок з іншими науками.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	2
2	ПР Фундаментальні поняття лексикології. Об'єкт, предмет та базовий поняттєвий інструментарій лексикології.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	2
3	ПР Слово - основна номінативна одиниця мови та його семантика.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	2
4	ПР Морфологічна структура англійських слів та словотвір. Продуктивні шляхи словотвору.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
5	ПР Аббревіація (скорочення). Непродуктивні шляхи словотвору.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
6	ПР Лексичне значення та семантична структура англійських слів	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
7	ПР Багатозначність слова. Проблеми полісемії.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
8	ПР Омонімія: класифікація та джерела омонімів.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
9	ПР Семантичні групи слів. Синоніми й антоніми.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
10	ПР Формальна, розмовна лексика та сленг. Стилiстично нейтральна та маркована лексика.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
11	ПР Семантична деривація. Евфемізми. Неологізми.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4

12	ПР Фразеологія - галузь лексикології. Основні поняття фразеології.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
13	ПР Принципи класифікації та способи утворення фразеологічних одиниць.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
14	ПР Етимологічні особливості англійської мови. Способи та шляхи запозичень, типи запозичених слів та критерії запозичень.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
15	ПР Асиміляція запозичень та її типи. Критерії класифікації запозиченої лексики.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
16	ПР Особливості лексикографії сучасної англійської мови.	2
	СР Робота з методичними матеріалами за темою.	4
Усього за семестр		90
УСЬОГО за дисципліною		90 ПР-32 СР-58

Методи навчання, форми і методи оцінювання:

МН1– комунікативний метод (здійснення інтерактивної діяльності, навчальна дискусія, пояснення);

МН2 – практичний метод (виконання практичних завдань, написання наукових робіт);

МН3 – аудіо-візуальний метод (зорова невербальна наочність, сприйняття мови на слух: ілюстрації, аудіо, відео).

МН4 – метод спостереження (цілеспрямоване сприйняття мовних та мовленнєвих явищ, їх імітація та практична реалізація);

МН5 – самостійна робота як метод навчання (самостійне опрацювання теоретичного матеріалу з метою його практичного використання).

Форми та методи оцінювання:

Опитування, перевірка виконання вправ і завдань, написання самостійних робіт, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, поточне тестування, модульне тестування, залік.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає

його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів
- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється:

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;
- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Рейтингова оцінка з дисципліни та її переведення в оцінки за національною шкалою і шкалою ECTS здійснюється згідно з Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ХНАДУ.

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0–34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- всі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).

Рекомендована література:

1. Куц М.О. Порівняльна лексикологія англійської та української мов: навч. посібник. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2021. 197 с.
2. Конспект лекцій з дисципліни «Порівняльна лексикологія англійської та української мов» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія» / укл. к. філол. н., доц. Валуєва Н.М. – Кам'янське: ДДТУ, 2023. – 102 с.

3. Ніконова В.Г. Никитченко К.П. Курс зіставної лексикології англійської та української мов: навч. посібник. Київ: видавничий центр КНЛУ, 2020. 460 с.
4. Lexicology : навч.-метод. посіб. для здоб. вищої освіти перш. (бакалавр.) рівня вищої освіти галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спец. 035 «Філологія» / уклад. Л. В. Строченко, Ю. О. Томчаковська, О. Г. Томчаковський, Л. Д. Швелідзе ; НУ «ОЮА». – Суми : Університетська книга, 2024. – 60 с.
5. Bauer L. An Introduction to English Lexicology. Edinburgh, 2021. 192 p.
6. Jackson H., Amvela E.Z. An Introduction to English Lexicology. Words, Meaning and Vocabulary. New York, 2021. 272 p.

Додаткові джерела:

1. Лексикологія. URL: <https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=4173>

Розробник
силабусу навчальної
дисципліни:

Анастасія ПТУШКА

Завідувач кафедри
іноземних мов

Анастасія ПТУШКА